

K PŘEVZETÍ VELENÍ VOJSKŮM ZÁLOŽNÍM VELITELSTVÍM ARMÁDY

V minulém roce proběhla u velitelství Východního vojenského okruhu konference k otázkám převzetí velení vojskům záložním velitelstvím armády. Z této konference uvádíme některé hlavní obsahové otázky a problémy.

Přebírání velení vojskům v operaci bude charakterizovat složitá situace na frontě v důsledku použití zbraní hromadného ničení, narušení velení a krátkost času k jeho obnově.

Pro převzetí velení za vyřazená místa bude rozhodující faktor času. Krátký čas pro splnění množství úkolů při přebírání velení vyžaduje přesnou a sladěnou organizaci práce všech příslušníků záložního velitelství armády (dále jen ZVA).

Velký vliv na operativnost práce ZVA bude mít schopnost velitele a štábu rychle reagovat na všechny změny situace. Proto je důležitá vysoká připravenost příslušníků ZVA k převzetí velení. Musí být též připraveni a v krátké době řešit všechny možné situace při vedení soudobé operace.

Je vhodné předem rozdělit síly a prostředky ZVA k jejich racionálnímu využití a stanovit funkční náplň jednotlivým příslušnickým skupin (oddělení) pro plnění úkolů v různých situacích.

Základem pro rychlé a organizované převzetí velení bude ujasněná metodika práce velitele a štábu ZVA. Její struktura musí umožňovat převzetí velení v různých variantách a situacích jak při vyřazení VS, tak i celého systému velení prvosledové armády.

Metodiku práce bude ovlivňovat řada faktorů: především situace a čas; charakter obdrženého úkolu; stupeň sladění a připravenosti velitele a štábu ZVA; stupeň informovanosti ZVA o situaci a úkolech bojujících vojsk. Po zhodnocení těchto faktorů má velitel přijmout optimální metodu pro svou práci a práci štábu.

Pro rychlé převzetí velení je důležitá **informovanost** o situaci na frontě, protože ovlivní celý rozhodovací proces velitele.

K plné informovanosti o situaci vojsk je nutné, aby ZVA pracovalo v informačním systému frontu. Jeho činnost od obdržení úkolu musí být zaměřena na soustavné studium a vyhodnocování zpráv o situaci, získaných od styčné skupiny ZVA na VS frontu a odpovídkem sítí velení.

Při převzetí velení vojskům armády se výrazně odrážejí zvláštnosti, které vyplývají z konkrétní situace možných variant narušení velení. Jako první požadavek vystupuje do popředí vysoká organizovanost činnosti a respektování faktoru času.

Pro řízení rozhodující etapy převzetí velení je účelné vyčlenit z velení frontu operační skupinu v čele se zástupcem velitele frontu. V případě vyřazení i TVS armády bude nutné vyčlenit i skupinu z příslušníků TVS frontu. Tyto skupiny by měly sehrát rozhodující úlohu v organizaci a průběhu převzetí velení ZVA. Tomu by mělo odpovídat složení operačních skupin, jejich úplná znalost situace v pásmu přebírané armády, situace druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb přebírané armády.

Bude-li velení přebírat ZVS armády, bude účelné, aby zástupce velitele frontu organizoval společně shromáždění velitele, jeho zástupců a náčelníků ZVA s příslušníky ZVS přebírané armády, na kterém by stručně informovali o situaci vojsk armády před narušením velení a předali základní dokumenty potřebné k velení.

Po příjezdu sledu velitele ZVA informuje příslušníky o situaci vojsk přebírané armády. Velitel ZVA na základě získaných informací upřesní rozhodnutí nebo přijme nové rozhodnutí k vedení další bojové činnosti a vydá pokyny svým zástupcům a odborným náčelníkům pro činnost při přebírání velení. Do ukončení této činnosti by sled náčelníka štábu ZVS a TVS měl zaujmout stanovené prostory.

Po příjezdu náčelníka štábu tento organizuje společně s náčelníkem kádrového oddělení zařazení příslušníků „původního velení“ do sestavy ZVA, které se stává místem velení armády s původním indexem. Při zařazení je nejvhodnější určit příslušnost k oddělení a stanovit funkci a její náplň práce. Příslušníci původního místa velení budou sehrávat při přebírání velení důležitou úlohu, protože znají situaci vojsk armády a míst velení a mohou se rychle orientovat v dané situaci.

Současně bude vhodné převzít nepoškozenou spojovací techniku a uvědomit podřízené velitele svazků o převzetí velení.

Budou-li u armády vyřazena všechna místa velení a ZVA bude vytvářet celý systém velení armády, stoupá úloha operační skupiny frontu při převzetí velení. Jedině ona může orientovat velitele armády o nejnovější situaci vojsk armády, o rozhodnutí velitele armády a o úkolech, které byly vydány vojskům před vyřazením míst velení, základních údajích o spojení v rámci armády a předat bojovou dokumentaci, která o armádě byla u frontu (jako nejnutnější podklad pro rychlou obnovu velení vojskům armády).

Tato situace již v době přijímání rozhodnutí k převzetí velení a přesunu ZVA bude vyžadovat:

- upřesnit organizaci míst velení: kdo bude pracovat na VS, ZVS, způsob přesunu jednotlivých míst velení a stanovení prostorů jejich rozmístění, způsob spojení mezi nově vytvářenými místy velení;
- přijmout opatření k rychlému navázání spojení s vojsky.

Zde bude nejvýhodnější vyslat styčné důstojníky ze ZVA k podřízeným. Ti by se měli přesunout do prostorů míst velení svazků a informovat velitele svazků o přebírání velení, kdo přebírá velení armády, kde jsou rozvinutá nová místa velení (jejich prostory rozmístění), upřesnit způsob spojení s nimi a převzít od nich informace o situaci na frontě. Tyto předají veliteli armády do doby upřesnění rozhodnutí pro další vedení operace.

Z toho vyplývá požadavek vyčlenit vozidla a spojovací prostředky pro styčné důstojníky a mít připraveny od štábu frontu plné moci pro ně.

Dále bude nutné upřesnit metodiku práce při přebírání velení podle vzniklé situace (upřesnit činnost ZVS a činnost při přebírání velení na TVS).

Situace, kdy se bude obnovovat celý systém velení, bude značně náročnější z hlediska získání informací o přebírané armádě a organizace vlastního přebírání i předávání bojových úkolů podřízeným. Organizace musí proběhnout ještě před zahájením přesunu ZVA z prostoru soustředění (vyčkávacího prostoru).

Důležitým momentem k zabezpečení úspěšného vedení bojové činnosti je přijetí (nebo upřesnění) rozhodnutí velitele armády a včasné vydání úkolů podřízeným.

Způsob předání úkolů podřízeným bude záviset na vzniklé situaci a možnosti využití technických prostředků velení. V závislosti na těchto podmínkách může úkoly vydat: osobně velitel armády podřízeným velitelům při vyhlášení rozhodnutí na VS armády; při výjezdu velitele (náčelníka štábu) k podřízeným; písemně nebo graficky styčným důstojníkem (na magnetofonové pásce, fotografií mapy apod.).

Nevýhoda dvou prvních způsobů spočívá v tom, že velitelé divízi jsou oddalováni od svých útvarů a na VS armády se soustřeďuje velký počet hlavních funkcionářů armády (což je z hlediska zásad OPZHN nevhodné). V druhém případě výjezd hlavních funkcionářů může vážně narušit organizovanou činnost štábu armády v tak složité situaci, jakou je přebírání velení.

K předávání úkolů technickými prostředky může být v podstatě využito pouze ZAS a šifrového spojení, pokud tyto druhy spojení nebudou k podřízeným štábům narušeny.

Nejvýhodnějším způsobem doručení úkolů budou styční důstojníci od podřízeného svazku, kteří v této době by měli být již na novém VS armády. Ti znají situaci a mohou veliteli tuto upřesnit. Po vyřešení rozhodujících otázek převzetí velení bude nutné počítat s výjezdem hlavních funkcionářů štábu armády k upřesnění úkolů podřízeným a k seznámení se s hlavními funkcionáři svazků.

Ve všech případech, kdy podřízeným nebyly bojové úkoly doručeny písemně, musí být tyto doručeny dodatečně.

Zvláštnosti převzetí velení v obraně

Zde budou v podstatě platit stejné zásady a metodika práce štábu jako při přebírání velení v útočné operaci.

Vzhledem k větší hloubce rozmístění velitelských stanovišť a širší obranné pásma armády (i frontu), se může prodlužovat čas přesunu ZVA o dvě až tři hodiny a tím i celková doba pro převzetí velení z 8 až 10 hodin na 10 až 13 hodin.

V obranné operaci se mohou vytvářet i výhodnější podmínky pro práci štábu ZVA, a to proto, že došlo na určitou dobu k relativnímu ustálení fronty.

Tato situace umožňuje veliteli a štábu získávat od štábu frontu i armád do vyřazení míst velení dostatek zpráv o situaci a úkolech vojsk v obraně. Naopak tyto podmínky se ztrácejí při přechodu vševojskové armády do obrany v průběhu útočné operace k odražení silného protiúderu nepřítele.

Nepřítel při protiúderu může dosáhnout tempa útoku 2—3 km/h. Na směru hlavního úderu (při hloubce hlavního pásma 20—25 km) může nepřítel tuto vzdálenost překonat za 8—12 hodin. V této době bude nutné se rozhodnout o armádním protiúderu.

Když dojde k vyřazení míst velení armády v době palebné přípravy nepřítele, může ZVA do zahájení protiúderu nepřítele obdržet od velitele frontu úkol převzít velení za vyřazené VS armády. V období protiúderu nepřítele bude ZVA zpravidla přebírat velení vojskům. Pro převzetí velení při vyřazení velitelského stanoviště má ZVA 8—10 hodin. Toto období bude z hlediska velení nejkritičtější a bude vyžadovat operativně přizpůsobit velení vojskům v obraně.

Velitel a štáb ZVA musí plnit všechny úkoly v omezených časových lhůtách, aby se maximálně zkrátil čas na převzetí velení. Tím si v této nejkritičtější době vytvářet podmínky pro řízení obranného boje. Na základě vývoje obranného boje je žádoucí, aby velitel ZVA včas ovlivňoval vedení aktivního boje vojsk v obraně s cílem zmařit zámysl nepřítele.

Do doby převzetí velení ZVA vojskům armády musí dočasně velet záložní velitelské stanoviště frontu.

V popředí činnosti velitele a štábu ZVA při přebírání velení musí být neustále hledání optimálních metod přebírání velení v krátkých časových lhůtách, počítaných v mnoha případech ne na hodiny, ale i na minuty. Jedna z cest pro zkrácení času je maximálně snížit objem práce a činnosti v jednotlivých etapách přebírání velení.

K převzetí spojovací soustavy

Při obnově velení je důležitým prvkem obnova spojovací soustavy. Převzetí rozvinuté spojovací soustavy musí předcházet příprava spojovacích funkcí, správné začlenění spojovacích prostředků na místa velení a rozpracování možných způsobů převzetí spojovací soustavy v závislosti na činnosti velitele a štábu ZVA.

Příprava spojovacích funkcí ZVA musí být zaměřena na řešení otázek zabezpečování a organizace spojení na operačním stupni v různých fázích bojové činnosti s důrazem na spojení při přebírání velení.

Správné začlenění spojovacích prostředků na místa velení ZVA a do vytvářených skupin musí vycházet z požadavků a doporučení spojených ozbrojených sil, ze zkušeností frontových cvičení a z prostředků, které jsou k dispozici.

Praxe ukazuje, že spojovací útvar ZVA by měl být složen ze dvou armádních spojovacích uzlů SUA-R, kde kromě linkových provozoven každý spojovací uzel by měl obsahovat rádiové stanice KV středního výkonu, velitelské rádiové stanice, přijímací rádiové provozovny, prostředky pro dálkové ovládání rádiových stanic a speciální spojovací uzel pro zabezpečení utajeného velení; z jednoho spojovacího uzlu pro TVS armády na bázi spojovacího uzlu divize a potřebné rádiové a radioreléové prostředky pro zabezpečení spojení do spojovací sou-

stavy armády a řízení podřízených; z prostředků dálkových spojů, tzn. z radio-reléových stanic, kabelové soupravy a souborů k vícenásobnému využití vedení, které by zabezpečovaly spojení mezi místy velení a připojení na spojovací soustavu armády.

Spojovací útvar s těmito spojovacími prostředky je schopen zabezpečit VS, TVS a ZVS zřízením spojovacích uzlů, styčné operační skupiny na VS a TVS frontu přidělením rádiových prostředků a v součinnosti se správou spojovacího vojska frontu vyčlenit přímé spoje z místa velení frontu až na místa ZVA, rekognoskační skupinu jedním položením spojovacího uzlu, když jsou dva k dispozici, jinak mobilní části rozvinutého spojovacího uzlu, kterou by tvořily rádiové stanice R-140 a R-4AT, radioreléová stanice RDM-12 a ZAS provozovna P-233 TM.

V případě, že není vyřazen spojovací uzel místa velení, které nahrazuje, včleňuje se jedna rádiová stanice R-118, nebo R-140 ve sledu velitele ZVA s mobilním VS v OT a rádiovými stanicemi R-140 a R-4AT; do sledu NŠ ZVA (hlavní část ZVA) rádiové prostředky k zabezpečení spojení a velení za přesunu; sled zabezpečení — druhým položením spojovacího uzlu, nebo hlavní části rozvinutého spojovacího uzlu a prostředky týlového a technického zabezpečení spojovacího útvaru; styční důstojníci ke svazkům s velitelskými rádiovými stanicemi R-3AT a malými radioreléovými stanicemi RDM-61 M s možností připojení na nejbližší PSU armády.

Základními podklady pro organizaci spojení za přesunu do prostoru nového místa velení a převzetí velení je rozhodnutí velitele ZVA, pokyny NŠ pro zabezpečení spojení k těmto fázím činnosti ZVA, nařízení pro spojení štábu frontu, kde je uvedeno, jak bude organizováno spojení mezi frontem a ZVA a hlavně jakým způsobem se připojit na rozvinutou spojovací soustavu přebírané armády, stav spojovacích sil a prostředků spojovacího útvaru ZVA.

Po zhodnocení situace v návaznosti na činnost velitele a štábu je práce náčelníka spojovacího vojska a spojovacího oddělení zaměřena na:

1. Shromažďování informací o způsobu organizace spojovacích soustav armád frontu, které se získávají z nařízení pro spojení štábu frontu a z činnosti styčné skupiny ZVA u frontu.

2. Činnost při vyhodnocování úkolu, stanoveného velitelem frontu k převzetí velení, kde je třeba sledovat jak se vyvíjí konkrétní spojovací situace na frontě, jak jsou rozvinuty spojovací soustavy a jaký je stav spojovacích útvarů a jednotek. Tyto úkoly se zpravidla plní ve vyčkávacím prostoru, kde ZVA je rozmístěno nedaleko od VS frontu. V tomto prostoru, kde se rozvíjejí jen nejdůležitější prostředky velení ZVA, je třeba rozmístit a využít i spojovací prostředky: k podchycení dálkových radioreléových a linkových kanálů od frontu; k zabezpečení utajeného velení a spojení mezi záložním velitelstvím armády a VS frontu; k odposlechu hlavních rádiových stanic frontu; k zabezpečení svolání funkcionářů a k rychlé organizaci přesunu je vhodné využít rádiových stanic malého výkonu WX.

3. Zabezpečení spojení pro přesun ZVA do prostoru nového místa velení, které ovlivňuje délka přesunu, způsob organizace pořádkové služby a počet spojovacích prostředků. Pro velení skupinám ZVA za přesunu se používá rádiových, radioreléových, linkových a pohyblivých spojovacích prostředků, zvláště letounů a vrtulníků. Při používání rádia mimořádně sledujeme otázky utajení,

velení zabezpečíme většinou VKV rádiovými stanicemi a provoz vedeme krátkými signály. Ostatní druhy spojení se využívají podle bojové situace, pokynů štábu frontu a vlastních požadavků pro zabezpečení spojení a velení.

4. Přebírání spojovací soustavy a zapojení do systému spojení. V operační skupině frontu, která řídí převzetí velení záložním štábem, musí být i funkcionář správy spojovacího vojska, který by měl náčelníka spojovacího vojska ZVA seznámit s těmito otázkami: jak organizovat spojení s velitelem a štábem frontu; jak je rozvinuta spojovací soustava armády, kde jsou spojovací uzly míst velení armády, pomocné spojovací uzly, opěrné spojovací uzly a spojovací uzly podřízených svazků a útvarů; způsob organizace jednotlivých druhů spojení a jak jsou jednotlivé kanály využívány pro utajené velení, dále používání provozních údajů a o umístění jednotlivých spojovacích prostředků; složení a bojeschopnost spojovacích útvarů a jednotek armády a začlenění spojovacích funkcionářů přebírané armády do spojovacího oddělení ZVA; způsob a organizace materiálního a technického zabezpečení spojovací technikou i materiálem.

Převzetí spojovací soustavy představuje komplex opatření všech spojovacích funkcionářů. Spočívá v:

1. Seznámení se se způsoby organizace spojení v pásmu činnosti armády. K tomu je třeba doplnit si podklady, které předal funkcionář správy spojovacího vojska frontu. Dále jde o studium dostupných materiálů spojovacího oddělení armády. Jde v podstatě o shromáždění a ujasnění si vydané spojovací dokumentace a získání přehledu jak jsou organizovány jednotlivé druhy spojení. Tyto úkoly plní všichni příslušníci spojovacího oddělení ZVA podle odbornosti.

2. Zjištění, jak jsou rozmístěny jednotlivé prvky spojovací soustavy.

Ze získané spojovací dokumentace a praktickým prověřováním spojení musíme zjistit rozmístění jednotlivých prvků spojovací soustavy a jejich vybavení spojovacími prostředky. Zde sledujeme: umístění spojovacích uzlů míst velení a opěrných pomocných spojovacích uzlů, kde je třeba znát ukončení a propojení spojovacích kanálů a jejich využití pro speciální spojovací zařízení, jako je přenos dat a utajovací prostředky; zabezpečení přímých spojů pro velitele a další funkcionáře štábu armády k funkcionářům frontu a k podřízeným svazkům a útvarům; počet spojovacích sil a prostředků ve spojovacích zálohách a možnosti jejich využití; stav a možnost zásobování spojovacím materiálem a oprav spojovací techniky, rozmístění spojovacích skladů, opraven a dílen.

3. Získání přehledu o stavu spojení u podřízených svazků a útvarů.

V součinnosti s ostatními odděleními štábu získávat přehled o rozmístění podřízených vševojskových svazků a útvarů druhů vojsk se zaměřením na místa velení a způsob spojení s nimi. Zjistit jak je zabezpečeno spojení s podřízenými, je jednou z prvořadých povinností spojovacího oddělení při přebírání spojovací soustavy. Zabezpečení tohoto úkolu řídí dozor nad spojením cestou dalších výkonných spojovacích funkcionářů, jako jsou náčelníci spojovacích uzlů, náčelníci i obsluhy jednotlivých spojovacích prostředků.

4. Zabezpečení spojení pro velitele a příslušníky štábu ZVA. Toto můžeme organizovat v podstatě dvěma způsoby připojením se do rozvinuté spojovací

soustavy, a to využitím spojovacích prostředků uzlu místa velení přebírané armády, nebo rozvinutím spojovacího uzlu místy velení v novém prostoru.

V prvním případě se přebírají prvky spojovacího uzlu, tzn. provozovny, zabezpečující vedení telefonních a dálkopisných hovorů, rádiové přijímací středisko, rádiové vysílací středisko, stanice polního poštovního spojení a speciální spojovací uzel ZAS. Jednotlivé provozovny se mohou doplňovat obsluhami. Jednotlivá oddělení ZVA zaujímají pracoviště přebíraného místa velení a kontrolují vnitřní spojení s důrazem na středisko velení a připojení přímých dálkových spojů určeným funkcionářům. Když ZVA rozvine vlastní štábní pracoviště, buduje k nim vnitřní a dálkové spojení využitím kabelového materiálu rozvinutého spojovacího uzlu, doplněného vlastními prostředky.

Když ZVA zaujímá v novém prostoru místo velení a rozvíjí vlastní spojovací uzel, může postupovat podle zpracovaných metodik práce. Pozornost musí věnovat podchycení spojovacích kanálů, které zabezpečují připojení do spojovací soustavy.

Při připojení do spojovací soustavy hraje důležitou úlohu stav a provozuschopnost prvků spojovacího uzlu.

Pro činnost ZVA v různých fázích bojové činnosti je třeba v soustavě velitelského stanoviště vytvořit středisko řízení spojení. Toto bývá umístěno ve štábním automobilu. Zajišťuje centralizované řízení všech částí spojovací soustavy, kontroluje stav spojení, způsob předávání zpráv při využití všech druhů spojení a má přehled o budování, rušení a přemísťování jednotlivých částí spojovací soustavy.

Středisko řízení spojení zahrnuje pracoviště náčelníka spojovacího vojska i pracoviště dozoru nad spojením. Aby mohlo plnit své poslání, musí mít zabezpečeno spojení na všechny armádní pomocné spojovací uzly a ke všem provozovnám a spojovacím prostředkům na spojovacím uzlu.

Požadavky na znalost situace nepřítele

Zkušenosti ze cvičení ukazují, že zpravodajské oddělení ZVA si musí zabezpečovat nepřetržitý tok informací o situaci a zámyslu nepřítele v pásmu frontu pro potřebu velitele a štábu ZVA.

Ke splnění tohoto úkolu je žádoucí vyslat v sestavě operační skupiny jednoho až dva důstojníky na zpravodajskou správu frontu. Tito budou mít za povinnost zjistit situaci nad nepřítele a jeho pravděpodobný zámysl v pásmu frontu a přebírané armády s důrazem na pásmo přebírané armády, prostředky jaderného napadení, druhé sledy nebo bližší operační zálohy a jejich pravděpodobný zámysl, časové i prostorové možnosti; zjistit a zakreslit do mapy situaci průzkumných orgánů armády, svazků a druhů vojsk; převzít jeden výtisk „Bojového nařízení pro průzkum zpravodajské správy“ pro přebíranou armádu; situaci nepřítele v pásmu přebírané armády se závěry NZS F k probíhající situaci před převzetím velení; převzít přehled o počtech sil a prostředků nepřítele na jednotlivých směrech pro výpočet taktických a operačních hustot; převzít přesný výkaz počtů sil a prostředků průzkumu armády, divizí a složení zálohy průzkumu, pokud tyto údaje budou k dispozici na ZS F; převzít plán spojení orgánů průzkumu přebírané armády (pokud bude k dispozici na ZS F).

Tyto závěry o situaci nepřítele předávají pomocí prostředků pro utajené vedení (ZAS) na místo řízení průzkumu ZVA, kde se všechny zprávy vyhodnocují a zakreslují do pracovní mapy NZO.

Po vyhodnocení situace na frontě v pásmu přebírané armády NZO průběžně informuje velitele o možnostech působení prostředků jaderného napadení do pásma armády, o předpokládaném zámyslu činnosti nepřítele a jeho časové a prostorové možnosti, předkládá návrh na obnovení vedení silám a prostředkům průzkumu a návrh na požadavky zpráv k ZS frontu.

Po přesunu na přebírané místo vedení (ZVS, TVS) si NZO musí zjistit situaci nepřítele a jeho pravděpodobný zámysl od příslušníka ZS frontu, příslušníka operační skupiny frontu a od zástupce NZO přebírané armády, kteří by se měli zúčastnit předávání velení.

Jeden až dva příslušníci zpravodajského oddělení ZVA se seznamují s konkrétní situací nepřítele a jeho zámyslem v pásmu armády a se situací zasazených průzkumných orgánů a vytvořenou zálohou průzkumu.

V případě potřeby se vysílají styční důstojníci k armádním průzkumným útvarům k ujasnění situace.

Na základě zobrazení údajů a zpráv o nepříteli definuje zpravodajský náčelník možný celkový zámysl jeho činnosti. Vyhodnocené zprávy předkládá veliteli zpravidla ústně podle výkazové mapy se stručným vysvětlením závěrů ze zhodnocení nepřítele, potvrzených příslušnými údaji a odpovídajícími propočty.

K převzetí velení raketového vojska a dělostřelectva

Komplexní palebné ničení je jednou z důležitých otázek, které musí náčelník a štáb RVD věnovat pozornost při převzetí velení. Nejdříve se seznámí se situací RVD armády (složení, počty prostředků a munice, přesuny raket a munice, rozmístění v operační sestavě, stav spojovací soustavy raketových vojsk a dělostřelectva). Pak převezme dokumentaci, a to plán použití RVD armády v útočné operaci, plán účasti v prvním jaderném úderu (pokud nebyl realizován), plán průzkumu, topografické a povětrnostní přípravy, pracovní mapu náčelníka RVD, výkazové mapy a mapu řízení raketových úderů. Naváže součinnost s náčelníky a veliteli, kteří předávají velení, a s veliteli jednotek v do-tyku.

V otázkách komplexního palebného ničení půjde o pořadí a způsoby komplexního palebného ničení nepřítele pro jednotlivé druhy vojsk, jejich úlohu a místo; plánování palebného ničení při plnění nejdůležitějších úkolů operace a boje; kalkulaci sil a prostředků, použitých ke komplexnímu ničení a rozdělení palebných úkolů mezi druhy vojsk; způsoby činnosti vševojskových útvarů a jednotek k využití výsledků komplexního ničení; úkoly průzkumu všeho druhu, prostor činnosti, způsoby sběru, zpracování a doručení průzkumných údajů příslušným vykonavatelům; vedení radioelektronického boje v průběhu komplexního ničení nepřítele; organizaci velení a součinnosti mezi palebnými prostředky a vojsky za útoku.

K rychlému převzetí velení RVD je nutná průběžná informovanost přebírajícího náčelníka RVD a jeho štábu jak při plánování, tak při vedení operace o zpracování plánů operace frontu, armád a o situaci frontu (armády) při vedení operace s důrazem na situaci RVD. Toho může dosáhnout stálou sou-

činností s náčelníkem RVD frontu (jak osobním stykem, tak po pojitkách). Zná-li situaci u armád, může se pak rychle orientovat a v krátkém čase převzít velení RVD.

K tomu je nutné správně rozdělit síly a prostředky štábu RVD ZVA do jednotlivých sledů. Je výhodné jednoho příslušníka štábu RVD začlenit do rekognoskační skupiny s úkolem po příjezdu jednotlivých sledů ZVA v co nejkratší době zříditi pracoviště štábu RVD. Do skupiny velitele na PMV začlenit náčelníka RVD, náčelníka skupiny řízení jaderných úderů, náčelníka skupiny řízení dělostřelectva, náčelníka dělostřeleckého průzkumu a zástupce náčelníka RVD s úkolem orientovat se v situaci a převzít velení RVD. Zbytek štábu pak přesunout ze sledu náčelníka štábu na nové místo velení.

Uvádím možnou metodiku práce při řešení úkolů s převzetím velení:

Náčelník RVD převezme počty a situaci RVD, seznámí se plánovanými úkoly v komplexním palebném ničení v dané situaci a se součinností s ostatními druhy vojsk.

Náčelník skupiny řízení jaderných úderů přebírá situaci a úkoly RV armády, plán (popř. informaci o průběhu) prvního jaderného úderu, stav spojovací soustavy RV a dokumentaci.

Náčelník skupiny dělostřelectva se seznámí se situací, rozdělením a úkoly dělostřelectva, přísuny munice a stavem spojovací soustavy dělostřelectva.

Náčelník dělostřeleckého průzkumu má na starosti síly a prostředky dělostřeleckého průzkumu, jejich úkoly, situaci nepřítel, zjištěné cíle, síly a prostředky fotografického a povětrnostního zabezpečení a jeho úkoly, součinnost se vševojskovým průzkumem.

Zástupce náčelníka RVD získává všechny podklady pro činnost na rozvíjeném místě velení a údaje o zpracovaném plánu, hlavní činnosti a dezinformaci nepřítel.

Po získání všech podkladů předkládá náčelník RVD analýzu situace a na základě toho návrh na použití RVD v dané situaci. Plán si dá schválit velitelem ZVA a pak jej realizuje.

Úkoly stranickopolitické práce

Při přípravě na převzetí velení bude podle našich zkušeností výhodné úkoly stranickopolitické práce zaměřit především na posilování iniciativy a zodpovědnosti příslušníků štábu za objektivní a soustavné vyhodnocování situace, za udržení úzké součinnosti mezi odděleními štábu; seznamování příslušníků ZVA s vojenskopolitickými usneseními ÚV KSČ a vlády ČSSR, úkoly, stanovenými velitelem a náčelníkem politické správy frontu, se Směrnicí pro stranickopolitickou práci k zabezpečení úkolů frontové operace (žít celkovou situací); vyčlenění příslušníka politického oddělení do styčné operační skupiny na VS frontu, který získává a vyhodnocuje základní informace o vojenskopolitické situaci v prostoru bojové činnosti armád; upevňování u zabezpečovacích jednotek vysokého morálně politického stavu, kázně a organizovanosti s důrazem na spojovací jednotky; po obdržení úkolu na zabezpečení správného pochopení úkolů, stanovených velitelem frontu. Cestou stranických organizací a politických pracovníků vést velitele k iniciativní a včasné přípravě na převzetí velení za vysokého fyzického a psychického napětí a k přípravě objektivních pod-

kladů pro rozhodnutí velitele armády; při získávání informací všemi příslušníky vedle hodnocení plnění úkolů u přebírané armády, hodnotit úroveň morálně politického stavu, poznávat silná a slabá místa i konkrétní usměrňování stranickopolitické práce; důležitým úkolem politického oddělení je získávat od politické správy frontu informace o úkolech stranickopolitické práce, stanovených pro přebíranou armádu, o stavu stranické a svazácké struktury, naplněnosti politického aparátu a jeho akceschopnosti, o působení nepřátelské propagandy v pásmu činnosti armády a plánovaných i uskutečněných opatřeních prostředků speciální propagandy armády i frontu.

Při cvičení se ukázala nutnost, aby náčelník politického oddělení ZVA v případě na převzetí velení byl široce obeznámen se situací na frontě, se situací a úkoly prvosledových a druhosledových armád i plánovanými stranickopolitickými opatřeními náčelníka politické správy frontu; příprava členění politického oddělení na jednotlivá stanoviště velení VS, ZVS, TVS a zvládnutí obsahu, metod činnosti a vybavení.

V etapě převzetí velení je prvořadým úkolem stranickopolitické práce na základě reálného stavu zabezpečit organizovanou, sladěnou činnost štábu a vysokou disciplinovanost při obnovení velení za vyřazená místa velení. Osobním stykem získávat objektivní informace, včas je vyhodnocovat a udržovat vzájemnou součinnost mezi odděleními štábu. Ovlivňovat činnost příslušníků štábu pro kvalitní a včasnou přípravu rozhodnutí velitele armády.

U zabezpečovacích jednotek (zvláště spojovacích) položit důraz na včasnou obnovu a aktivizaci spojovacích prostředků.

K zabezpečení nepřetržitosti stranickopolitické práce je třeba, aby politické oddělení získalo co nejširší informace o hlavních úkolech stranickopolitické práce, akceschopnosti stranických, svazáckých organizací a politické činnosti.

Musí získat co nejobjektivnější poznatky o dosaženém stupni morálně politického stavu u jednotlivých svazků, zvláště prvosledových, vyhodnocovat morální kvalitu a politickou situaci u nepřítelů a získat přehled o bojeschopnosti prostředků speciální propagandy.

Na základě toho připravit protokol o předání politického oddělení a zpracovat základní charakteristiku vojsk armády do protokolu o předání velení armády.

Důležitou otázkou je funkčně zařadit vlastní příslušníky politického oddělení ZVA na jednotlivá místa velení, jakož i příslušníky politického oddělení přebíraného svazu.

Na základě zhodnocení plnění stanovených úkolů stranickopolitické práce a dosažené účinnosti v jednotě s rozhodnutím velitele armády je možné upřesnit úkoly stranickopolitické práce na další období nařízením náčelníka politického oddělení. Úspěšnost splnění úkolů závisí na správném zhodnocení úrovně stranickopolitické práce v konkrétních podmínkách dané situace.

Závěrem chci uvést, že přebírání velení za vyřazené místo velení armády je velmi náročné a složité. Vyžaduje od všech příslušníků ZVA důkladnou znalost své činnosti, vysokou organizovanost práce, rozhodnost a iniciativu při předávání úkolů vojskům.

Metody práce ZVA kromě jiného v mnohém závisí na využití technické báze, na úrovni sladění orgánů velení, úrovni osobní připravenosti generálů a dů-

stojníků, především velitele, náčelníka štábu, náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb (na faktorech subjektivního charakteru).

V metodách práce velitele a štábu ZVA zůstanou v popředí stěžejní momenty:

- vysoká optimálnost přijímaných rozhodnutí;
- kvalitní zpracování dokumentů pro plánování operace a bojové činnosti;
- reálnost a přesnost stanovených úkolů;
- zabezpečení neustálé kontroly jejich plnění.

Toho mohou dosáhnout jen společnou prací velitele se štábem a nejbližšími pomocníky ve všech etapách činnosti. Ke splnění těchto požadavků napomáhá důvěra ve spolupracovníky a vytváření podmínek pro tvůrčí práci každého jednotlivce.

Systém míst velení se u nás tvoří na principech plné autonomie, vysoké pohyblivosti, spolehlivosti a maximálního využití soudobých technických prostředků.

Metoda práce záložního velitelství armády, kterou jsem v článku uvedl, odpovídá současným možnostem velení.